

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz hordva vagy vidékre
 postán küldve:
 Egész évre . . . . . 12 kor.
 Fél évre . . . . . 6 kor.
 Negyedévre . . . . . 3 kor.
 Egyes szám ára . . . . . 16 fillér.
 Hirdetések díja:
 szentiméterenként 6 fill. Kereske-
 dik és gyárosok külön árkedezvény-
 ben részesülnek.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség
 és
Kiadóhivatal:
Földes Ede
 könyvkereskedése
 Bethlen-utca 2. sz. alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető
 közlemények, mint az előfi-
 zetések és hirdetések ber-
 mentesen küldendők

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Nyitól tér sora 40 fillér.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Kéziratok nem adóznak vissza

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás a Közérdek XXI. évfolyamára.

Az igaz szabadelvűség munkásai voltunk két évtizeden keresztül s azok maradtunk jövőre is. A szabadelvűség tisztá fénycét, áldásos melegét kívánjuk érvényesíteni a politikában, a társadalomban egyaránt. Magyarországot az okos, becsületes, hazafias, nemzeti liberalizmus tartotta fenn, mely barátja a helyes, célszerű haladásnak, erősíti az egyetértést, fejleszti az igazi nemes polgári erényt, hiva a jogegyenlőségnek s a testvériségnek, de kerüli a túlzást a közélet minden tevékenységi terén.

Alsófehérmegye közéletét is ez elvek irányították a múltban s ezek kell, hogy irányítsák a jövőben. Ez irányt követjük és szolgáljuk önzetlenül, szeretettel lapunkban, melynek pártolására bizalommal hívjuk fel közönségünket.

Munkatársaink sorába megnyertük dr. Werner Gyula és dr. Ebergényi Sándor orsz. gyűl. képviselőket, Lázár István és Fogarasi Albert főiskolai tanárokat, kiváló írókat, Szilágyi Farkas ev. ref. lelkeszt, vármegyeünk egyik jeles történetíróját, dr. Garda Kálmánt, dr. Szócs Gézát és dr. Tókos Gézát, a fővárosból Hollósi Istvánt, levelezőink sorában közéletünknek több buzgó munkását.

Kérjük t. olvasó közönségünket, hogy mennél teljesebben méltányolja és támogassa törekvésünket.

Nagy-Enyed, 1901. december hó 15-én.

Dr. Magyar Károly és Török Bertalan,
 a „Közérdek” szerkesztői.

Küzdelem a békességért.

A lefolyt fél esztendő érdekes eseményei kissé megbolygatták városi társadalmunk életét. Az a nyugalom és csend, melyet éveken keresztül feltékenyen őriztünk s minden ártalmas szellőfúvástól gondosan védeltünk, az alkotmányos élet nálunk szokatlanul élénk izgalmainak engedett helyet. S amint ilyenkor történni szokott, az indulat hevében megnyílik az ember belseje egész őszinteségében a maga összes vágyaival, vonzalmával, reményeivel, erejével és gyengeségeivel.

És tapasztaltunk türelmetlenséget a mások véleménye iránt olyanok részéről, akik az önálló vélemény

értékét legkevésbé ismerik, mert maguk parancsszóra szoktak gondolkozni.

Tapasztaltunk türelmetlenséget, az indulat óvatlan pillanatai közt felszínre került éroszakos hajlamokat, melyek rendes körülmények közt a sima külső alatt szenderegtek.

Hallottunk felekezeti jelszókat, melyeknek nem felekezeti, hanem ettől nagyon távol eső vagy vele éppen ellentetes érdeket kell vala szolgálniok; hallottuk az embereknek, a törvényhatóság egyforma joggal bíró tagjainak, származásuk s foglalkozásuk szerint való osztályozását s itt-ott ez alapon való kiesnylést is.

Hallottunk fenyegetéseket, amelyeknek semmi reális alapjuk nincs; mert hiszen csak íjesztésre cseleztek. És hogy senki sem ijedt meg tőlük, ime nem lett belőlük semmiféle veszedelem.

Hallottunk felízgatott fantáziából eredt rémeket, melyekről egy böles kormányzó megmondta, hogy nincsenek, tehát ne is emlegettesenek.

Tapasztaltuk, hogy nevezetes közgazdasági és jótékony intézmények nem a bennük kifejtett hasznos és áldásos tevékenység érdemei szerint, hanem a szerint bíráltattak, hogy vezetőik melyik politikai párthoz tartoznak.

És tapasztaltuk hogy ezeket a jóhiszeműek megtevesztésére cselező jelszókat és gyanúsításokat, egy szóval kortesfogásokat, mint rendszeren történni szokott, a téves ösvényre verődött személyes aspiráció teremtette.

De örömmel jegyezzük meg, hogy ezek csak izolált jelenségek maradtak; hogy nem jűlt betegségnek, hanem csak pillanatnyi lázas állapotnak a körtünetei.

Örömmel jegyezzük meg, hogy a felhevült indulatok közben is dominált az a meggyőződés, hogy társadalmi élet csak egy állhat fenn békeben és nyugodtan, ha az emberek egymás jogait feltétlenül tiszteletben tartják.

S ha ez a meggyőződés nem volt általános, vagy ha a tettek nem feleltek meg ilyen általános meggyőződésnek; ma, midőn a politikai ellentét megszűnt, küzdünk az ilyen meggyőződés általános ervényeért; küzdünk vállvetve és karöltve a társadalmi békességért, nehogy fontos szolgálatokat végző társadalmi intézményeink a politikai ellentét miatt megbomoljanak; nehogy elfogulatlan vagy ellenséges szemlélok politikai éretlenséggel vádoljanak bennünket.

Vezérembereink jó példája ebben bizonyára nem fog

hiányozni. Ok tudják legjobban, hogy a kormányzat zavartalan, békés és sikeres folyama első sorban az ő felelősségüket terheli. Oket illeti meg első sorban az a böles szerep, hogy ellenteteket kiegyenlitsenek, s a közügyek szolgálatára minden használható erőt — mellesleges tekintetek nélkül — koncentráljának.

Bántó hang.

Az Egyetértés f. hó 24. számában értesítést közölt az alsófehérmegyei tisztújításról. Ezt a tudósítást elejétől végig a felízgatott képzelet rémlatása, vagy a csalódás keserűsége, vagy talán inkább mindakettő együtt sugallotta. Megtámadja Szell Kálmán kormányzatának alapelveit: a jogot, törvényt és igazságot; s főképp az utóbbi ellen hadakozik erősen. Mert az a megyeház gyűléstermenek asztalán ugrádozó boeskor s a magyarság érdekeinek veszélye csak a tudósító fantáziájában van meg. A magyarság csak akkor lesz veszélyben, ha a kisebbségben maradt párt előbbre valónak tartja a győztes ellenfelet bármilyen módon boszút állani, mint a vármegye bekejét és jó rendjét vele együtt szolgálni. Akik a román ajku bizottsági tagok közül Szász József alispán pártján állottak, tettek ezt minden külön igény és feltétel nélkül; mert az egész többséggel együtt ok is azt tekintettek, hogy benne vannak meg igazán egy vezető főtisztviselő tulajdonságai. S ha így egy derék magyar tisztviselő megválasztásában minden külső érdek nélkül közreműködnek; ez hozzánk való közeledést jelent; ezért nem gáncsot, hanem elismerést érdemelnek; s nem gáncsot, hanem elismerést érdemelnek azok, kik az ilyen közreműködésre személyes tulajdonaik kiválóságával oket megnyerhették. Hacsak nem akarunk mindent a családott érdek és a kudarczól elesztett gyűlölködés sötét szemüvegén tekinteni. Nem az a baj hogy a Szász-párton román nemzetiségű biz. tagok is voltak; hanem az, hogy a másik párton nem voltak elegend; mert hisz köztudomású dolog hogy a Gáspár-párt vezér-emberei is mindent megkísérlettek Balázsfalván a megnyerésükre s részben sikerrel is jártak. A győzelmes pártot a lelkesedésre és kintartásra egyedül jelöltjének kiválósága őszönözte. Bizonyos dolog az, hogy ha itt is melléktekintetek és külön érdekek domináltak volna a párt

TRÁRCSA.

Te vagy . . .

Te vagy az én tündöklő napom . . .
 Én bolygód leszek egy életen;
 De ha fényed rólam elvonul,
 Csak árny maradna a lelkemen.

Te vagy az én éltető napom . . .
 Te mélengeted a lelkemet;
 Mert a dal ha kél az ajkamon,
 A szívemből tépem azt neked.

Sallak Árpád.

Erdőben.

Lehajtom fáradt fejemet
 Az erdő hűvös árnyaiban.
 Csöndes zsongás szívem betölti
 Borongó édes álmaival.

Álmodom forró napsugárról,
 Mely szívemet életre költé;
 Madár dalról, zengő tavaszról,
 Mely lelkemet egykor eltölté.

Elmult régen már minden, minden.
 Ami szívemnek boldogság volt;
 Csupán csak emléke maradt meg,
 Mely mint szomorufűz rám hajolt.

És itt az erdő néma csendjén,
 Sötét fenyvesek árnya alatt,
 Álmodom régmúlt boldogságról,
 Mely a szívben csak egyszer fakad.

Sötét fenyvek, boruljatok rám,
 Ringassatok el csak még egyszer,
 Álmodjam forró napsugárról
 S szivről, mely teli szerelemmel.

Nobody.

Egyedül.

A koporsó utolsó dobban; az imádság elmúl; a sokaság oszladozik. Csak az özvegy csukló zokogása hallatszik még. A sírásók íevett kalappal, lassan, ünnepelesen hantolják a sirt s oda igazítják a fejfát, hogy hirdesse szomorúan: itt nyugszik Szekeres Géza; élt 28 evet. Azzal csöndben eltávoznak. A szomszéd sírről áthajol a szomorufűz, lassu szél lengeti lecsüggő ágait; kis madár száll rá s némán, szárnya alá dugott fejjel pihen meg.

Az özvegy haza ér. A szomszédok, barátok, rokonok vigasztalva sorra bucsut vesznek tőle. Ki tud igazán osztolni valaki gyászában? senki! Magára marad; körülnéz: nincs sehoh senki; körüljár mindent s nem talál semmit, csak a nagy egyedüliséget.

Fáradtan, kábultan roskad le székében; fejtét kezére hajtja; úgy zug, majd szét pattan.

Hangok zsbongását hallja, melyből ez az egy szomorú ritmus lűkdet, nyilall agyán keresztül:

Egyedül . . . egyedül . . .

Merőn néz, bámul maga elé. Annyi szomorú gond között nincs egyetlen édes gondolatja. Minden, minden elmúlt tőle, csak a szomorú élet maradt; hát minek is maradt?

Egyszer mintha valami édes, halk pihegés szállt volna fülebe . . . fölpattan, oda rohan a bölesőhöz, szétvonja függönyét . . . oh, nem néz rá mosolygó szem, nem nevet rá gagyogó ajk; üres fészéknek e szent-sége is.

Már eszmél, emlékszik. Hisz ez a csapás még előbb érte; mikor ott kinn fakadt az orgonavirág, itt akkor hervadt el szívének, lelkének egyetlen bimbója.

Csak oda rogyik térdre; fejtét beletemeti a böleső pulva, csipkés paplanába; úgy sir, hogy egész teste reszket, remeg bele.

Hosszan, sokáig, keserűen zokog. Mikor fölemeli fejtét, arca nyugodt már, de harmatos még, mint a rét a zivatar után. Főlkkel nagynehezen s vonszolja bánatát szobáról szobára.

Megelevenül a múlt; föltámadnak a napok, az órák, a percek; mind átéli újra. Az édes örömek visszazáznak szívére, mint a gyümölcsrakott fára az elrebbent madarak.

Érzi homlokán az ifju ferj első, gyöngéd kéz simítását, melytől elcsillapult szívének felénk vergődése; érzi rajta azt a csókot, melyből csupa édesség lett szívében az is, ami fájdalom volt.

Soká érezné s talán soha sem is eszmélne a rajzó képek közül a valóra; de a szél megrörrenti szárnyával az ablakot; fölrezen, fölúj; oda az édes kép, előtte áll rettenetes alakban a jelen.

föltött: soha győzelemre nem juthat. Aki tehát a dolgok valódi okait felismerve vagy szándékosan mellőzve, egyedül a felizgatott képzelet, vagy kudarczótól élesztett keserűség szavára hallgat: nem tesz jó szolgálatot a közügynek. Bizalmatlanságot ékel — ok nélkül, sőt, lehet, szándék nélkül is — azok közé, kiknek magas célok szolgálatában együtt kell működniük.

Werner Gyula beszéde.

— Elmondotta választói előtt Zalathán decz. 15-én. —
(Folytatás.)

A kerületben, ahol már öt év előtt is az egész értelmiség akarataiból választottak meg, az utolsó heten ellenjelöltem támadt. Ki hívta hozzánk? Senki. Vagy mondjuk így: senki azok közül, akiknek nyomatékosa szava van akár a kerület, akár a vármegye, az ország közéletében. Magától jött s mert, mint mindenki más, föltehető, hogy valahol ő is született, (Derűtség) a magyarigen kerületben való föllépésének igazolására azt a jogcímét választotta, hogy bölcsőjét — bizonyára puha rózsafából faragott bölcsőjét — Gyulafehérvártól ringatták, tehát a kerületnek tözsomszedságában.

Pártja nem volt. A dolgok természetes és alkotmányos rendje az lett volna, hogy előbb alakuljon politikai párt, azután a párt keressen magának alkalmas jelöltet. Az én tisztelt ellenfelem megfordítva cselekedett. (Ugy van! Igaz.)

Bizonyára úgy gondolta, hogy Isten mely álmodcsát az olyan képviselőjelöltekre, akik első sorban a saját maguk jelöltjei, s mint Ádám apákkal tette, oldalcsontjukból, vagy talán oldalcseléből, megalkotja a pártot, amelyre minden jelöltnek nem kis szüksége van. (Élénk derűtség.)

Hogy pártja mi uton-módon jött létre: születése kényes titkát ezuttal nem bolygatom. De két jellemző ténytet kell említenem. Az egyik az, hogy a vármegye alispánja, egy köztisztviselőben álló, régi tisztviselő, kénytelen volt nyílt rendeletben utasítani a csendőrséget: nyomban tartóztassák le ha valakit vesztegetésen érenek. Ez a szokatlan rendelet, mint farkasnyomok a friss havon, világosan elárulja, hogy az én nevemben, vagy a másik jelölt ur nevében, de egyikünk nevében minden bizonynyal — hogy is mondjam csak udvariasan? — egy kicsit vigyázatlanul, szinte a világ szemeláttára vesztegettek. (Ugy van! Derűtség.)

Ez az egyik tény. A másik pedig az, hogy huszonnégy, részben beismert, részben szavahihető tanukkal bizonyított vesztegetési eset került pártom vezetésének kezébe; s hogy ettől eltekintve, a lefolyt küzdelem természete és minden jelensége arra vall, hogy a becsületes kerületet, mint a szép, tájékozatlan Danaét aranyeső alakjában kívánták meghódítani. (Igaz! Igaz!)

S kívánják még most is, bár a szép Danaét erényében és politikai hűségében, az októberi választás eseményei után, sem a gonosz világunk, sem képzelődő politikai szoknyavadásznak nem volna szabad kételkedni. (Igaz! Derűtség.)

Tisztelt ellenfelem októberi virgonez táborozásának eredménye hetven reá leadott szavazat volt. (Nevetés. Ugy van!) Ez a hetven ember — keves kivétellel —

a kerület legszegényebb, s így legkevésbé független elemeiből telt ki, tehát azokból, akiket sok mindennel föl lehet lelkesíteni, csak azzal nem, hogy jelöltjük Gyulafehérvárt önképző kört akart alakítani diákeveiben. (Tetszés.)

A költséget és fáradságot nem kimelő hadviselés ily siralmas vége bizonyítja, hogy a kerület egész értelmisége állást foglalt a Reiner ur megválasztása ellen. Sőt — hogy fajhatott szívenek e fekete hálátlanság — szülővárosa, önképzőkör-alakítási kísérleteinek dicső színhelye, Gyulafehérvár is tüntetett ellene, mert 15 kocsi jötték a választás reggelén segítségemre legelőkelőbb polgárai. (Igaz! Ugy van!)

Eleg ideje lévén tisztelt ellenfelemnek az elvesztett háború okain elmélkedni, bizonyára belatta, hogy az egész értelmiség hideg elutasító magatartása, személyemhez való ragaszkodása idézte elő kudarczát.

A két, vagy több főnyeremény regényes története, amelynek elbeszélésével emberei tüzet akartak rakni a műveletlen nép fejében és képzeletében, s amivel egyik boldog álmélkodásból a másikba ejtettek a felmíveltetet, nem volt alkalmas módja az értelmiség meghódításának. Más, alkalmasabb eszközökhöz kellett tehát nyulni. A Franklin-társulat betűivel — de nem kiadásában — szép, tiszta nyomású könyv jelent meg: a Reiner ur életrajza. Kar. hogy szerzője ismeretlen kíván maradni. (Élénk derűtség) s így Reiner urnak a személyét ért kitérítést nincs kinek megköszönni. (Nevetés.) Tartalmát minék ismeretesen? Ugy gondolom, egy szép napon a kerület minden választója ott találta az asztalán. Sőt — tapasztalásból mondhatom — kiváló politikuskoknak és a minisztereknek is jutott belőle. Engem például a miniszterelnök ur helyettes titkára ajándékozott meg a saját példányával. Jobb papírra volt nyomva, mint amit önök, tisztelt választópolgárok, kaptak (Derűtség) Oly finom papírra, a milyenen aligha nyomtattak könyvet — Julius Cézár öneletrata óta. (Élénk derűtség, nevetés, tetszés.)

E könyvből megtudjuk, hogy tisztelt ellenfelem egyik dolgozatát, gimnázista korában, tanárai megdicsérték; később tagja lett az önképző körnek; azután irt egy kötet elbeszélést; régészeti együletet alapított, amely több üdvözítő táviratot kapott; ásatásokat végzett; sok más egyület között, tagja lett a siketnémákat gyámolító társaságnak; a gótai „Hofkalender“ téves adatait kiigazította; utazott Spanyolországban, sőt Afrikát is érintette; s hogy szívós kitartás a fő jellemvonása, — amit különben az életrajznál sokkal ékezősőbb bizonyít második próbálkozása oly kerületben, ahol egyszer már kézzelfogható módon adták értésére, hogy nincs mit keresnie. (Tetszés, derűtség. Igaz! Ugy van! Ugy van!)

Meglehet, ez életrajz lesz, tisztelt választópolgárok, az én politikai pályám sirboltja. Az összehasonlítás mindig veszedelmes. S nem tudom, mi tarthatja még meg önöket Werner Gyula pártján, akiről, sz. gyönyörű, még senki sem irt életrajzot, sőt ő maga sem irt vagy irtott még soha magáról. (Tetszés.)

Hanem én ez életrajzon világért sem gunyolodom. Annak kiadása s terjesztése már némi haladást mutat tisztelt ellenfelem eljárásában és módszerében. Ez életrajz terjesztése annak a tanúsága, hogy kivülem már másokban is kezd derengeni a tudat, hogy politikai

küzdelmekben az érdemet, összeköttetést, népszerűséget, barátok hűségét, asszonyok rokonszenvét, férfiak támogatását, a sajtó jóindulatát s a közvélemény mindenható erejét: nem lehet kizárólag pénzzel pótolni. S nem lehet, ahogy egy történelmi pillanatban Albrecht főherceg a kardjára ütött, daczosan a zsebre ütni, mondván: ez az én népszerűségem, ez az én érdemem, ez az én pártom, ez az én alkotmányom! (Tetszés, eljenzés)

(Folytatása következik.)

Levelezés.

Tóvis, 1901. decz. 24.

Lelekemelő karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a helybeli állami óvodá az óvodába járó gyermekek jutalmazására.

Az ünnepélyt a kisdetek énekszama nyitotta meg. Ezt követte 5 kisdet szívre ható szavalata. Ezután fő-tisztelendő Erődsi Dávid plebanos ur tartott egy gyönyörűen kidolgozott és előadott beszédet, méltatván benne a karácsonyfa jelentőségét. Végül a kisdetek nagy hatás és tetszés mellett egy szépen betanított énekszámot adtak elő.

Minden pontot zajosán megéljenzett a díszes, szép számban egybegyűlt közönség, mely elragadtatással hallgatta azokat.

Az ünnepély a kisdetek jutalmazásával végződött, midőn is minden egyes gyermek gazdag ajándékot kapott.

Jól esett hallanunk, hogy az álig néhány hónapja felállított állami óvodába — ezen hasznos és humanus intézetbe — járó román ajku gyermekek mily remekül szavalták el a jól betanult magyar verseket és mily szépen sajátítják el édes hazánk nyelvét.

Mindezekért nagy elismerés illeti Krengel Valéria állami óvodót, ki nem kímélve a fáradságot, egész idejét a kisdetek nevelésére és oktatására fordítja. Ki is vette részét a szülők halás elismeréséből, kik elragadtatással nyilvánítták köszönetüket az elért sikerért.

Tóvis nagyközség nemesszívű közönsége, mint mindig, úgy ezuttal is, lelkesedvén a humanitáért, gazdagon hozzájárult ezen gyönyörűen és meglepően sikerült ünnepély megvalósulásához.

A d a k o z t a k :

Butyka Lajosné 4 kor., Govrik Geróné 2 kor., özv Löwe Sámuelné 2 kor., dr. Boér Jenő 2 kor., Lukács Péter 1 kor., Márk Demeter 1 kor., Löwy Salamon 1 kor., Kaufmann Gyula 2 kor., Diamánt Samuel 1 kor., Kovats János 40 fill., Rothenstein Salamon 1 kor., özv. Farnos Elekne 2 kor., Mátéffy Lajosné 1 kor. 20 fill., Salamon Johanna 1 kor. 20 fill., Löwe Miksa 2 kor., Nagy Lajos 1 kor., Egy mozgó postás 1 kor., Fried Leopold 1 kor. 06 fill., Salamon Simon 1 kor., Barna Miksa 20 fill., Klein Mihály 1 kor. Inceffy Albert 2 kor., Rissa József 1 kor., Borza Jenő 1 kor., Gidali Lajos 1 kor., Tunyogi Csapó Ferencz 2 kor., dr. Lukácsy Viktor 1 kor., Krisán Kornél 1 kor., Glückmann Manó 40 fill., Berkó Salamon 1 kor., Salamon Hermán 2 kor., Egy mulatság jövedelme 28 kor., összesen 70 korona 06 fillér.

Dr. Boér Jenőné, özv. Farnos Elekne, özv. Balogh Jánosné, Paskovszky Antal, Pál Lajos, Klein Mihály és Izrael Adolf süteményt, narancsot és cukrot; Krengel Sándor és Szabolcs András uruk és urak karácsonyfát ajándékoztak.

Mindezekért fogadják a nemes szívű adakozók a kisdetek halás köszönetét. L. M.

Irodalom.

Korszakos irodalmi vállalat.

Régen várt és régóta óhajtott irodalmi vállalkozásról adunk hírt az olvasónak. A legszükségesebből, amely egy uenzeti vágyat vált valóra.

Ezer éves küzdelmes multjában három hatalmas fegyvere volt a magyarnak. Aczél mind a hármat: az eke, a kard, a toll. Az egyik adta az életet, a másik a dicsőséget, a harmadik a halhatatlanságot. Az eke akárhányszor pihent, s nyomor jött az országra; a kardot akárhányszor kicsavarták a kézről, vagy rozsdásodott a tokjában, s akkor hervadt a dicsőség babérága. A toll nem pihent soha. Az eke mellett sem, a harczok zajában sem S ebből a folytonos munkából megalkották a magyar irodalom monumentumát. Ezer éves multunk legdicsőbb emléke, amit a nemzeti szellem teremtett a kulturális haladásnak.

Ezer éves irodalmunk minden nagy és örökbecsű költői műve együtt, ez lesz a „Magyar Remekírók“ „a magyar irodalom főművei“ czimen meginduló vállalkozás tartalma. Ahogy a czime is mondja, benne lesz a könyvtárban minden író, aki magyar, és minden

Még az óra se jár; hallgat, nem köszönti barátságos ketyegése, amint belép a nagy ebédő ajtaján.

Ott ültek ők édesketten a kerek asztal mellett. Ugy szeretne mosolyogni, amint rá gondol, mily felszeg feszességgel kinalgatták egymást az első együtt elköltött ebéd alkalmával. Ugy mosolyogna! s úgy sir, úgy hull a könnye, mint a sürt zápor.

Oda lép a nagy üvegü ablakhoz, rahajtja forró homlokát hűvös lapjára. Amint mereven maga elé bámul, ott látja ágaskodni a sötétzöld, husos kaktuszt az ablak előtt; egyik befelé hajló ágán megakad a szeme; rajta látja kiforrva e három nevet: Illus, Géza, Sanyi. Ők ketten irták ezt ide egy verőfényes tavaszi délután.

A szobában hárman valának; kiinn a fákón az ő boldogságukat dalolták a madarak a kertben, a rétén az ő szerelmöket illatozó minden virág; az égen az ő gondtalan jökedvük volt az a bárányfelhő, mely a szellő szárnyán szállt odébb, odébb . . . egészen addig a nagy zöldfejú hegyig, melynek lábánál teiger virág nyílik a kanyargó patak partján, — a patakén, melynek fodros hullámaina annyi eltépett viráglevélkét szórta ketten s néztek, hogyan rohannak azok tova a sebes vízrel.

Egy-két évvel eze s mindent elragadtatással néz, ez a sebes folyam! Elhervadt a bimbó, elszáradt a törzs, csak ő maradt itt egyedül.

Egyedül . . . egyedül . . .

Leszáll a nap, s amint az éj hollószárnya alá takar mindent, úgy szállja meg szívét a bú jobban, jobban.

Meggyújtja hálósobaja fényforgós lámpáját; a rózsaszínű fény bederengi a puha fészket, mint annak-

előtte . . . de hol van a fészek melege? hova lett a fészek öröme? ágyának duzzadó vánkosa nem ígér édes nyugalmat.

Fölvillanó szemmel tekint az ablakra; csak a szél zörgeti s nem az, ki őt szokta volt megijeszteni. Hiába hallgat, nem hallja lepte kongását; hiába néz, nem nyílik az ajtó. Nem jön ő; nem jön senki; senki, még csak az álom sem!

Lelke elzsibbad a fájdalomtól; teste kifárad a szenvedésben; arca merev, mint egy márványszobor! sötét, nagy szemének ragyogása, fénye megtörött.

Ott ül tehetetlenül kis asztala mellett; jobb karja rajta nyugszik az asztal fényes lapján; tekintete oda tapad a falra, hol a lámpafénytől megvilágítva, besugározva egy kép van: az istenanya képe. Ágyán a gondolatok egész vihara zug kasul-keresztül, de csak nagyneha jelzi ajkszegletének egy-egy rándulása, hogy még érez, habár öntudatlanul is.

Feje lassanként lehajlik, lehanatlik karjára. Ugy szunyad, úgy piheg. Ott találja a hajnal, mely pirosra festi halovány orcáját; a reggel, mely felkölti meleg sugaraival, hogy annál jobban érezze, mily hideg a világ annak, kinek senkije sincs; mily pusztá, kietlen az éjszaka, mely a szél szavát hozza. Ugy minden nap újra megszenvedjen lelke az elvesztett boldogságért, hogy minden nap meghaljon a kinok-kinjával s minden nap ébredjen azzal a kegyetlen érzellemmel, mely összemarczangolja, ha végig jár emlékei között, amikkel itt maradt egyedül . . .

Hollósy István.

fölt: soha győzelemre nem juthat. Aki tehát a dolgok valódi okait félreismerve vagy szándékosan mellőzve, egyedül a felizgatott képzelet, vagy kudarczól észleztet keserűség szavára hallgat: nem tesz jó szolgálatot a közügynek. Bizalmatlanságot ékel — ok nélkül, sőt, lehet, szándék nélkül is — azok közé, kiknek magas céllok szolgálatában együtt kell működniük.

Werner Gyula beszéde.

— Elmondotts választói előtt Zalánán de. 15-én. —
(Folytatás.)

A kerületben, ahol már öt év előtt is az egész értelmiség akarattal választottak meg, az utolsó héten el-lejelöltem támadt. Ki hívta hozzá? Senki. Vagy mondjuk így: senki azok közül, akiknek nyomatékos szava van akár a kerület, akár a vármegye, az ország közéletében. Magától jött s mert, mint mindenki más, föltehő, hogy valahol ő is született, (Derűtség) a magyarsági kerületben való föllépésének igazolására az a jogszabály választotta, hogy kérésre — bizonyára puha rózsafából faragott bölcsőjét — Gyulaférvárról ringatták, tehát a kerületnek tőszomszédságában.

Pártja nem volt. A dolgok természetes és alkotmányos rendje az lett volna, hogy előbb alakuljon politikai párt, azután a párt keresen magának alkalmas jelöltet. Az én tisztelt ellenfelem megfordítva cselekedett. (Ugy van! Igaz.)

Bizonyára úgy gondolta, hogy Isten mély álmot bocsát az olyan képviselőjelöltekre, akik első sorban a saját maguk jelöltjei, s mint Ádám apánkkal tette, oldalcsontjukból, vagy talán oldalzsebükkel, megalkotja a pártot, amelyre minden jelöltnek nem kis szüksége van. (Élénk derűtség.)

Hogy pártja mi uton-módon jött létre: születése kényes titkát ezuttal nem bolygatom. De két jellemző tényről kell említenem. Az egyik az, hogy a vármegye alispánja, egy köztisztviselőben álló, régi tisztviselő, kénytelen volt nyílt rendeletben utasítani a csendőrséget: nyomban tartóztassák le, ha valakit vesztegetésen érne. Ez a szokatlan rendelet, mint farkasnyomok a friss havon, világosan elárulja, hogy az én nevemben, vagy a másik jelölt ur nevében, de egyikünk nevében minden bizonynyal — hogy is mondjam csak udvariasan? — egy kicsit vigyázatlanul, szinte a világ szemeláttára vesztegettek. (Ugy van! Derűtség.)

Ez az egyik tény. A másik pedig az, hogy huszonnégy, részben beismert, részben szavahihető tanukkal bizonyított vesztegetési eset került pártom vezetőségének kezébe; s hogy ettől eltekintve, a lefolyt küzdelem természete és minden jelensége arra vall, hogy a becsületes kerületet, mint a szép, tájékozatlan Danaét aranyeső alakjában kívánták meghódítani. (Igaz! Igaz!)

S kívánják még most is, bár a szép Danaé erényében és politikai hűségében, az októberi választás eseményei után, sem a gonosz világnak, sem képzelődő politikai szoknyavadászoknak nem volna szabad kételkedni. (Igaz! Derűtség.)

Tisztelt ellenfelem októberi virgocéz táborozásának eredménye hetven reá leadott szavazat volt. (Nevetés. Ugy van!) Ez a hetven ember — kevés kivétellel —

a kerület legszegényebb, s így legkevésbé független elemeiből telt ki, tehát azokból, akiket sok mindennel föl lehet lelkesíteni, csak azzal nem, hogy jelöltjük Gyulaférvárról önképző-kört akart alakítani diákveiben. (Tetszés.)

A költséget és fáradságot nem kimélő hadviselés ily siralmas vége bizonyítja, hogy a kerület egész értelmisége állást foglalt a Reiner ur megválasztása ellen. Sőt — hogy fajhatott szívének e fekete haláltárság — szülővárosa, önképzőkör-alakítási kísérleteinek dicső színhelye, Gyulaférvár is tüntetett ellene, mert 15 kocsin jöttek a választás reggelén segítségemre leg-előkelőbb polgárai. (Igaz! Ugy van!)

Elég ideje lévén tisztelt ellenfelemnek az elvesztett háboru okain elmélkedni, bizonyára belátta, hogy az egész értelmiség hideg elutasító magatartása, személyemhez való ragaszkodása idézte elő kudarczát.

A két, vagy több főnyeremény regényes története, amelynek elbeszéléssel emberei tüzet akartak rakni a műveletlen nép fejében és képzeteiben, s amivel egyik boldog álmélkodásból a másikba ejtettek a felmüvelésnek, nem volt alkalmas arra, hogy a kerület meg-hódításának. Más, alkalmasabb eszközöz kellett tehát nyulni. A Franklin-társulat betűivel — de nem kiadásában — szép, tiszta nyomású könyv jelent meg: a Reiner ur életrajza. Kár, hogy szerzője ismeretlen kíván maradni, (Élénk derűtség) s így Reiner urnak a személyét ért kifütyítést nincs kinek megköszönni. (Nevetés.) Tartalmát minek ismeressem? Ugy gondolom, egy szép napon a kerület minden választója ott találta az asztalán. Sőt — tapasztalásból mondhatom — kiváló politikusoknak és a minisztereknek is jutott belőle. Engem például a miniszterelnök ur helyettes titkára ajándékozott meg a saját példányával. Jobb papírra volt nyomva, mint amit önk, tisztelt választó polgárok, kaptak (Derűtség.) Oly finom papírra, a milyenen aligha nyomtattak könyvet — Julius Cézár önéletrajza óta. (Élénk derűtség, nevetés, tetszés.)

E könyvből megtudjuk, hogy tisztelt ellenfelem egyik dolgozatát, gimnázista korában, tanárai megdicsérték; később tagja lett az önképző körnek; azután irt egy kötet elbeszélést; régészeti egyeletet alapított, amely több üdvözlő táviratot kapott; ásatásokat végzett; sok más egyelet között, tagja lett a siketnémákat gyámlító társaságnak; a gótai „Hofkalender“ téves adatait kiigazította; utazott Spanyolországban, sőt Afrikát is érintette; s hogy szíves kitaratás a fő jellemvonása, — amit különben az életrajznál sokkal ékezősőbb bizonyít második próbálkozása oly kerületben, ahol egyszer már kézzelfogható módon adták értésére, hogy nincs mit keresnie. (Tetszés, derűtség. Igaz! Ugy van! Ugy van!)

Meglehet, ez életrajz lesz, tisztelt választó polgárok, az én politikai pályám sirboltja. Az összehasonlítás mindig veszedelmes. S nem tudom, mi tarthatja még meg önkét Werner Gyula pártján, akiről, sz. gényről, még senki sem irt életrajzot, sőt ő maga sem irt vagy iratott még soha magáról. (Tetszés.)

Hanem én ez életrajzon világért sem gunyolódok. Annak kiadása s terjesztése már némi haladást mutat tisztelt ellenfelem eljárásában és módszerében. Ez életrajz terjesztése annak a tanúsága, hogy kivülem már másokban is kezd derengeni a tudat, hogy politikai

küzdelmekben az érdemet, összeköttetést, népszerűséget, barátok hűségét, asszonyok rokonszenvét, férfiak támogatását, a sajtó jóindulatát s a közvélemény mindenható erejét: nem lehet kizárólag pénzzel pótolni. S nem lehet, ahogy egy történelmi pillanatban Albrecht főherceg a kardjára ütött, daczosan a zsebre ütni, mondván: ez az én népszerűségem, ez az én érdemem, ez az én pártom, ez az én alkotmányom! (Tetszés, eljenzés)

(Folytatás következik.)

Levelezés.

Tövis, 1901. de. 24.

Lelekelemelő karácsonyfa-ünnepélyt rendezett a helybeli állami óvónő az óvodába járó gyermekek jutalmazására.

Az ünnepélyt a kisdedek énekszámait nyitotta meg. Ezt követte 5 kisded szívre ható szavalata. Ezután főtisztelendő Erődi David plébános ur tartott egy gyönyörűen kidolgozott és szócott beszédet, méltatván benne a karácsonyfa jelentőségét. Végül a kisdedek nagy hatás és tetszés mellett egy szépen betanított énekszámot adtak elő.

Minden pontot zajosan megéljenzett a diszes, szép számban egybegyűlt közönség, mely elragadtatással hallgatta azokat.

Az ünnepély a kisdedek jutalmazásával végződött, midőn is minden egyes gyermek gazdag ajándékot kapott.

Jól esett hallanunk, hogy az álg néhány hónapja felállított állami óvodába — ezen hasznos és humanus intézetbe — járó román ajku gyermekek mily remekül szavalták el a jól betanult magyar verseket és mily szépen sajátítják el édes hazánk nyelvét.

Mindezekért nagy elismerés illeti Krengel Valéria állami óvónőt, ki nem kimélve a fáradságot, egész idejét a kisdedek nevelésére és oktatására fordítja. Ki is vette részét a szülők hálás elismeréséből, kik elragadtatással nyilvánították köszönetüket az elért sikerért.

Tövis nagyközönség nemesszívű közönsége, mint mindig, ugy ezuttal is, lelkesedvén a humanitásért, gazdagon hozzájárult ezen gyönyörűen és meglepően sikerült ünnepély megvalósulásához.

A d a k o z t a k :

Butyka Lajosné 4 kor., Govrik Geróné 2 kor., özv. Löwe Sámuelné 2 kor., dr. Boér Jenő 2 kor., Lukács Péter 1 kor., Márk Demeter 1 kor., Löwy Salamon 1 kor., Kaufmann Gyula 2 kor., Diámant Sámuel 1 kor., Kovács János 40 fill., Rothenstein Salamon 1 kor., özv. Farnos Elekné 2 kor., Mátéffy Lajosné 1 kor. 20 fill., Salamon Johanna 1 kor. 20 fill., Löwe Miksa 2 kor., Nagy Lajos 1 kor., Egy mozgó postás 1 kor., Fried Leopold 1 kor. 06 fill., Salamon Simon 1 kor., Barna Miksa 20 fill., Klein Mihály 1 kor., Inceffy Albert 2 kor., Rissa József 1 kor., Borza Jenő 1 kor., Gidali Lajos 1 kor., Tuunyogi Csapó Ferenc 2 kor., dr. Lukácsy Viktor 1 kor., Krisán Koruél 1 kor., Glückmann Manó 40 fill., Berkó Salamon 1 kor., Salamon Herman 2 kor., Egy mulatság jövedelme 28 kor., összesen 70 korona 06 fillér.

Dr. Boér Jenőné, özv. Farnos Elekné, özv. Balogh Jánosné, Paskovszky Antal, Pál Lajos, Klein Mihály és Izrael Adolf süteményt, narancsot és cukrot; Krengel Sándor és Szabolcs András urnók és urak karácsonyfát ajándékoztak.

Mindezekért fogadják a nemes szívű adakozók a kisdedek hálás köszönetét.

L. M.

Irodalom.

Korszakos irodalmi vállalat.

Régen várt és régóta várt irodalmi vállalkozásról adunk hírt az olvasónak. A legszükségesebből, amely egy nemzeti vágyat vált valóra.

Ezer éves küzdelmes multjában három hatalmas fegyvere volt a magyarnak. Aczél mind a három: az eke, a kard, a toll. Az egyik adta az életet, a másik a dicsőséget, a harmadik a halhatatlanságot. Az eke akárhányszor pihent, s nyomor jött az országra; a kardot akárhányszor kicsavarták a kézbel, vagy rozsdásodott a tokjában, s akkor hervadt a dicsőség babérága. A toll nem pihent soha. Az eke mellett sem, a harczok zajában sem. S ebből a folytonos munkából megépült a magyar szellem monumentuma. Ezer éves multunk legdicsőbb emléke, amit a nemzeti szellem teremtett a kulturális haladásnak.

Ezer éves irodalmunk minden nagy és örökbecstű költői műve együtt, ez lesz a „Magyar Remekírók“ a magyar irodalom főművei“ czímen meginduló vállalkozás tartalma. Ahogy a címe is mondja, benne lesz a könyvtárban minden író, aki magyar, és minden

Még az óra se jár; hallgat, nem köszönti barátságos kegyese, amint belép a nagy ebédlő ajtaján.

Ott ültek ők édesketten a kerek asztal mellett. Ugy szeretne mosolyogni, amint rágondol, mily félszeg fességgel kínálgatták egymást az első együtt elköltött ebéd alkalmával. Ugy mosolyogna! s ugy sir, ugy hull a könnye, mint a sűrű zápor.

Oda lép a nagy üvegü ablakhoz, ráhajítja forró homlokát hűvös lapjára. Amint mereven maga elé bámul, ott látja ágaskodni a sötétzöld, husos kaktuszt az ablak előtt; egyik befelé hajló ágán megakad a szeme; rajta látja kiforrva e három nevet: Illus, Géza, Sanyi. Ők ketten irták ezt ide egy verőfényes tavaszi délután.

A szobában hárman valának; kinn a fákon az ő boldogságukat dalolták a madarak a kertben, a réten az ő szerelmeket illatozó minden virág; az égen az ő gondtalan jókedvük volt az a báránnyfelhő, mely a szellő szárnyán szállt odébb, odébb . . . egészen addig a nagy zöldfejú hegyig, melynek lábánál tenger virág nyílik a kanyargó patak partján, — a patakén, melynek fodros hullámaina annyi eltépett viráglevélték szórta ketten s nézték, hogyan rohannak azok tova a sebes vízzel . . .

Egy-két rövid éve s mindent elragadtott tőle az idő, ez a sebes folyam! Elhervadt a bimbó, elszáradt a törzs, csak ő maradt itt egyedül.

Egyedül . . . egyedül . . .

Leszáll a nap, s amint az éj holdszárnya alá tafor mindent, ugy szállja meg szívét a bú jobban, jobban.

Meggyújtja halószobája fényforgós lámpáját; a rózsaszínű fény bedereng a puha fészket, mint annak-

előtte . . . de hol van a fészkek melege? hova lett a fészkek öröme? ágyának duzzadó váukosa nem ígér édes nyugalmat.

Fölvillanó szemmel tekint az ablakra; csak a szél zörgeti s nem az, ki őt szokta volt megijeszteni. Hiába hallgat, nem hallja léptei kongását; hiába néz, nem nyílik az ajtó. Nem jön ő; nem jön senki; senki, még csak az álom sem!

Lelke elszibbad a fájdalomtól; teste kifárad a szenvedésben; arca merev, mint egy márványszobor! sötét, nagy szemének ragyogása, fénye megtörött.

Ott ül tehetetlenül kis asztala mellett; jobb karja rajta nyugszik az asztal fényes lapján; tekintete oda tapad a falra, hol a lámpafénytől megvilágítva, besugározva egy kép van: az istenanya képe. Ágyán a gondolatok egész ihara zug kasul-keresztül, de csak nagyneha jelzi ajkszegletének egy-egy rándulása, hogy még érez, habár öntudatlanul is.

Feje lassanként lehajlik, le hanyatlik karjára. Ugy szunyad, ugy pihog. Ott találja a hajnal, mely pirosra festi halovány orcáját; a reggel, mely felkölti meleg sugaraival, hogy annál jobban érezze, mily hideg a világ annak, kinek senkije sincs; mily pusztá, kietlen az előtt, ki mindent elvesztett, amivel birt; felkölti, hogy mindennap újra megszervejden lelke az elvesztett boldogságért, hogy mindennap meghaljon a kínok-kínjával s mindennap ébredjen azzal a kegyetlen érzelmekkel, mely összemarcolgolja, ha végig jár emlékei között, amikkel itt maradt egyedül . . .

Hollósy István.

munkája, amely remek. Teljes gyűjteménye a magyar klasszikus irodalomnak, ötvenöt testes kötetben, közel tizenhatszáz lapos: ez lesz a „Magyar Remekírók” könyvtára, amelynek tervrajzával a kiadó társaság: a Franklinirodalmi intézet most a magyar olvasó közönség elé lép.

A tervezetből, amely valóban a legnagyobb szabású, legszükségesebb és legkiválóbb irodalmi vállalkozásról szól, kiemeljük a következőket:

A könyvtár minden elhunyt nagy magyar író minden nagy alkotását magában foglalja, s az egész munka valóban a magyar szellem kincsesháza lesz. A legnagyobbak: Petőfi, Arany, Tompa, teljes — lehetőleg tökéletes és leggondosabb — kiadásban jelennek meg: többi remekíróink megválogatva, mindegyikből mindaz, ami örökbecsű, aminek olvasása ma is művészi gyönyörűséggel és lelki haszonnal jár, mint a megalkotás idejében.

Szerencsés gondolat volt, hogy a gyűjteményes kiadás csak a valóban maradandót adja együtt az olvasónak. A századokon keresztül megszürt izlés, a fejlett esztétika összeválogatta minden írótól mindazt, ami valóban nagy, s mindezt együtt találja a magyar közönség a Magyar Remekírókban.

De többet is talál. Ugyancsak akik az összeválogatás munkáját végezték, — első rangú szakemberek és írók, — művészi méltatást és irodalmi becsű eletrajzot is irtak a művekhez, s így a munka nemcsak a magyar irodalom remekeinek teljes gyűjteménye lesz, de egyszersmind a magyar irodalom legjobban megszerkesztett története.

A gyűjtemény teljes lesz és hiánytalan: Balassától Aranyig minden elhunyt magyar író műveit összefoglalja. A kiadó minden magyar remekíró kiadási jogát megszerezte, sőt a legtöbbjének egyedüli kiadási jogát. Így Arany János, Bajza József, Czuczor Gergely, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Vajda János csakis ebben a gyűjteményben jelenhetnek meg, s más kiadónak munkáik kinyomatására joga nincsen.

A Magyar Remekírók kötetét minden egyes író pompás arcképe fogja díszíteni. Egyéb képek nem lesznek a gyűjteményes könyvtárban. Ez is szerencsés elhatározásnak mondható. Egyfelől kiadónak írók illusztráltatnia szinte lehetetlen. Nem a megrendelés, hanem az ihlet szüli a művészi alkotásokat. Évtizedeken, néha századokon keresztül a képzőművészet maga-magától megteremt az irodalom művészi megtestesítését. Egy elhatározás erre azonban nem elegendő, a gyűjteményes kiadás pedig nem alkalmas forma. Olvasásra szánt, apró, kézben tartható könyvekben elvész a művészi illusztráció akkor is, ha azt már megteremtette a művészi alkotás... Hátha még nincs is meg?...

Még két névsort teszünk ide végezettül.

A gyűjteményben együtt van irodalmunk minden kimagasló alakja: Arany János, Arany László, Bajza, Balassa, Berzsenyi, Csiky Gergely, Csokonai, Czuczor, Deák Ferencz, Eötvös, Fazekas, Garay, Gvadányi, Gyöngyössi, Kármán, Katona, Kazinczy, Kemény Zsigmond, Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kossuth, Kölcsey, Madách, Mikes, Pázmány, Petőfi, Reviczky Gyula, Széchenyi, Szigligeti, Teleki László, Tompa, Vajda, Vörösmarty, Zrínyi stb. Ez az egyik névsor.

A másik névsor azoké az élő kitűnőségeké, akik a volt költők műveit kibocsátják, bevezetéssel, eletrajzzal, méltatással, jegyzetekkel ellátják. Ezek: Alexander Bernát, Badics Ferencz, Bánóczy József, Bayer József, Beöthy Zsolt, Berzeviczy Albert, Endrődi Sándor, Erdélyi Pál, Erdődi Béla, Ferenczy Zoltán, Fraknói Vilmos, Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Koroda Pál, Kossuth Ferencz, Kozma Andor, Lévy József, Négyessy László, Rákosi Jenő, Riedl Frigyes, Széchy Károly, Széll Kálmán, Váci János, Vadnai Károly, Voinovich Géza, Zoltányi Irén. Mindegyikük azzal az íróval foglalkozik, akit már előbb is tüzetes tanulmány tárgyává tett.

Az eleven irodalom így nyújtja az elhunytak halhatatlan műveit a magyar olvasónak. Az olvasó pedig — miesszük — két kézzel kap azok után a méltó és valóban nemzeti szellemi kincsek után, amiket olyan réggen áhít.

Vegyes hírek.

— **Dr. Ebergényi Sándor** orsz. gyűl. képviselő, lapunk kitűnő munkatársa, belügyminiszeri titkárrá neveztetett ki. A városi ügyosztályban fogja gazdag tapasztalatait érvényesíteni. Amennyire sajnáljuk, hogy elveszítjük tisztelt kollégánkat, épp annyira örvendünk kitüntetésének. Helyette, mint a lapok írják, Tisza Kálmán, politikai közéletünk e nagy alakját, fogják megválasztani, mi az abrudbánya-berespataki választókerületnek, mely oly sok kitűnő hazafit választott már meg kétségtelenül vagy dicsőségre fog várni.

— **Gyászír.** Idősb Pongrácz Gergely föld-birtokos, Alsófehér vármegye törv. hat. bizottságának

virilis tagja, a balászfalvi takarékpénztár részv. társ. igazgatósági tagja, szabadságharcunk bajnoka, folyó évi december hó 23-án este 7 órákor, rövid szenvedés s a halotti szentségek áhitatos felvétele után, elete 75-ik évében az Urban elhunyt Balászfalván. Derek tevékeny, övéit szerető ember volt. Temetése általános részvét közt f. hó 26-án volt. A derek elhunytat méltán siratják: Özv. Pongrácz Kristófné sz. Placsintár Katalin, mint az elhunyt testvérenek neje és ennek gyermeke: Pongrácz Simon és neje sz. Zakariás Róza és ezeknek gyermekei: Pongrácz Ernő, Pongrácz Ella, Pongrácz Aladár, Pongrácz Simike, Pongrácz Gerőke és Pongrácz Blanka. Pongrácz Kristóf, Pongrácz Gerő és neje Dobolyi Aranka. Özv. Placsintár Jánosné, Pongrácz Rozália testvére és ennek gyermekei: Placsintár Kristóf és neje sz. Molnár Mari, Placsintár János, Placsintár Gergely és neje sz. Bocsaneci Zsuzsi és ezeknek gyermekei: Placsintár Kristóf, Placsintár Rozália.

— **Gyászír.** Id. Pösch Lipótné szül. Farkas Róza f. évi december hó 23-án reggel 5-órakor életének 60-ik, boldog házasságának 38-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentség ájtatos felvétele után jobblétre szenderült Zalathánán. A boldogult hült teteme f. hó 25-én délután 3 órákor helyzetett öfök nyugalomra. A kedves halottat gyászolják: id. Pösch Lipót mint férj: József, Lipót, Róza férj. Debreczy Ödön, Ida férj. Komáromy Gyuláné, Oszkár, mint gyermekek. Özv. Pösch Albertné szül. Lov. Oelberg Lujza, Pösch Józsefné sz. Sedeni Ambrosi Emilie, Pösch Lipótné szül. Szatmári Szabó Erzs, mint menyei. Debreczy Ödön, B. Komáromy Gyula, mint vejei. Debreczy Béla, Debreczy Zoltán, Debreczy Irén, Debreczy Lenke, Debreczy Róza, Pösch Ilona, Pösch Jolán, Pösch Irma, Pösch Boris, mint unokái.

— **Művészpár városunkban.** Az egész országban ismert művészpár, Dombay és Dombayné, városunkba érkeztek és működésüket, melynek számai a legújabb vigjátékokból vannak összeállítva, még a jövő hét elején megkezdik. Mi is ajánljuk a műpártoló közönség szíves pártfogásába a kitűnő művészpárt.

— **Fekete karácsony, fehér husvét** — így szól a régi, sokszor beteljesedett népjóslat. Oly meleg, kellemes napokat értünk, hogy Olaszországban képzelhettük magunkat a rogyogó napsugár s a pompás kék ég hatása alatt. Természetesen az ibolya is megjelent, az almafarúgyek pedig dagadni kezdtek, amit már nem néztek örömmel gazdáink.

— **Műkedvelői előadás.** A marosújvári derek műkedvelők folyó hó 31-én előadást rendeznek. Előadják Csiky Gergely egyik kiváló alkotását: a Proletárokat. Ugy a társulat, mely már annyi élvezetes estét szerzett a közönségnek, mint maga az előadandó darab, mely Csiky legjobb művei közé tartozik, megérdemlik, hogy a közönség tömeges megjelenésével honorálja a műkedvelők buzgóságát. Az előadást tánc követi. Melegen ajánljuk Maros-Ujvár és a vidék közönségének figyelmébe.

— **Szépség-verseny.** Magyarország a női szépség hazája. Sehol annyi szép asszony, mint hazánkban. Igazi rózsaszüret lesz tehát a Magyar Szalon szépség-versenye, melyet külföldi lapok mintájára rendez, bemutatván a szépek legszebbjeit. A Magyar Szalon szerkesztője felhívja ez uton Magyarország összes szépségeit, hogy arcképeiket a Magyar Szalonnak beküldjék. Ezt az arcképet a Magyar Szalon közölni fogja és maga a közönség fogja szavazás útján a díjat odaitélni. A díj a nyertes szépségnek egy elsőrangú művész által megfestett képe. A legszebbnek talált öt kép több külföldi lapban is meg fog jelenni. Az arcképek 1902 márczius 1-ig küldendők a Magyar Szalon szerkesztőségébe (Bpest, VIII. Kerepesi ut 23). A pályázat részletes feltételeit a Magyar Szalon most megjelenő januári füzeté közli. A Magyar Szalon előfizetési ára felelve 10 korona.

— **Ingyenes karácsonyi ajándék!** Hát ez bizony egy kissé furcsán hangzik a mai pénzhiányos világban. Pedig igaz! A „Pesti Napló”, Magyarország e legrégebb és legelőkelőbb napilapja, kedveskedik vele előfizetőinek. Áll pedig ezen ajándék egy értékes kötetű és gyönyörű dísműből, a „Költők Albuma”-ból, amely közel félézáz költő műveiből közül válogatott szemelvényeket, költészetünk gyöngyeit, lelki gyönyörűségét minden művelt magyar embernek. A dísmű, mely először a Lampel Róbert es. és kir. udvari könyvkereskedésének kiadásában (56 korona bolti áron) jelent meg s amelyet dr. Radó Antal, a Kisfaludy-Társaság tagja szerkesztett, a „Pesti Napló” ez új kiadásában a tavalyi Himfy-Albumnál jóval nagyobb formában, gazdagon illusztrálva és rendkívül díszes, jelentékeny bővített kiadásban fog megjelenni. A Költők Albumát a Pesti Napló új kvart kiadásában minden állandó előfizető karácsonyi ajándékkul megkapja. És megkapja díjtalanul az is, aki ez év bármely napjától egy felévre megszokás nélkül fizet elő a „Pesti Napló”-ra.

— **Idegbajosok gyógyítása.** Az idegbetegek gyógykezelése igen nehéz, az eddigi tapasztalatok szerint főleg testi és lelki nyugalomra van szükségük. De a munka jótékony hatása, az idegek és izmok erősítő működése is nagyon hasznos. Egy híres francia orvos állítása szerint az idegbajosok betegsége hegyi kirándulások által gyógyítható. A hegmászásoknál mozog a test minden része, az izmok munkájával együtt jár a tudó táglása s az üdítő hegyi levegő. Akiknél az idegbetegség a lelket is hatalmába ejté, jólesően tekintenek körül a magas hegyekben; kitűnő étvágy után kellemes alvás következik. Ezt a gyógy módot sikeres eredmények után ajánlja a francia orvos.

— **Gyomorbajosoknak!** Orvosi véleményekben és elismerő iratokban étvágytalanság, gyomorgyengeség, emésztési zavarok, főfájás (ha az gyomorbajból származik) és sok egyéb gyomorbaj ellen a legmelegebben, sőt sokszor a hála szerföltött magasztaló kifejezéseivel ajánlják és dicsérik a Brády-féle Máriaczei gyomor-cseppeket. A Máriaczei gyomorcseppek, kipróbált hatásuknál fogva, tényleg világhírnek örvendnek s azok csekély ára — kis üvegekben 40 kr. nagy üvegekben 70 kr. — lehetővé teszi, hogy mindenki egy kitűnő házi-szerhez jusson. Kapható a legtöbb gyógyszerárban; de határozottan Brády-féle Máriaczei gyomorcseppeket kell kérni s vigyázni kell a védjegyre és aláírásra, hogy utánaatokról meg legyünk védve.

Közgazdaság.

Elhanyagolt növénytermelési ágak.

Hazánkban számos oly mezőgazdasági termény, különösen pedig ipari növények és vetőmagvak hozatnak be roppant nagy mennyiségben a külföldről, melyek a mi viszonyaink között igen jó minőségben lennének előállíthatók és termelhetők, s ami által jelentékeny pénzösszegnek kiszivárgása gátolhatnák meg. — Hogy ez tényleg így van, arról bizonyosságot tesznek a statisztika következő adatai. Tíz évi behozatalunk volt: kerti vetőmagvak és fűmagvakban 249.532 q. lóhere és luczernamagban 58.297 q. len-, kender- és egyéb olajos növények magvaiban 50.056 q. lencse, borsó és pasulyban 278.545 q., tatárka és kölesben 41.821 q., stb. stb.

Ezen adatok mindenesetre elszomorítottak, mert jelzik, hogy a magyar mezőgazdák az ósapáktól örökölt conservativismusból nem tudnak kibontakozni, s daczára a jobbról-balról érkező tanácsok özőnének, a gazdálkodási üzletvitel terén még miadig a külterjes iránynak hódolnak ott is, ahol az intenzív gazdálkodás minden előfeltételei feltalálhatók. — Nem akarjuk mi azt mondani, hogy a fent elősorolt magvak összes mennyisége itt állítassék elő, annál kevésbé is, mert hiszen köztudomású, hogy az összes külföldről importált magvak itt kellő mennyiségben nem is volnaak természetűek; de viszont nem hallgathatjuk el megítkezésünket a tényleg létező állapotok felett, mert az is tény, hogy széles ez országban találhatunk azért oly helyeket, hol egyes speciális fajok kivételével ha nem is teljesen hasonló de legalább megközelítő minőségű növényeket, illetve magvakat produkálhatnánk.

A szakemberek részéről nagy körültekintéssel végrehajtott termelési kísérletek eredményei véleménykülömböség nélkül igazolják ezen állításunkat, s így azt hisszük, hogy a köz érdekében cselekszünk akkor, midőn szavunkat a jelzett növények intenzívebb felkarolása, illetve termelése érdekében felemeljük. Külföldön egyes emberek tízezreket raknak felre ilyen speciális növények termelésével elért jövedelemből, annak daczára, hogy termelési költségek a föld oszkerübb megmunkálása, a különböző műtrágyák hasznalata, a gondosabb ápolás stb. effélék által jelentékenyen magasabb. Nálunk pedig szegényszemre marad minden a régiiben.

Reméljük, megértik szavunkat azok, akikhez intéztetik, s a jövőben már tanácsunkat követendik.

Szerkesztői üzenetek.

X. A lemondást ily esetben, ha csak a vonatkozólag nem ragaszkodik az illető ahhoz, nem szoktuk megadni több helyes indokból, melyeket e helyen nem sorolunk fel. Kétségtelenül ez a ezélszerű megoldás. A többi nehézséget majd csak kiegyenlítik és lassanként elenyésztenek „az idők és módok”.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

